

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Η Βιομηχανία στο επίκεντρο της Αναπτυξιακής Στρατηγικής της χώρας

Παραγωγικότητα • Ανταγωνιστικότητα • Περιφερειακή Ανάπτυξη

Προς τον Πρωθυπουργό της Ελληνικής Δημοκρατίας

Ενόψει της 90ής Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης

Θεσσαλονίκη, Αύγουστος 2026

ΤΟ ΒΑΣΙΚΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΣΒΕ

Η βιομηχανία στον πυρήνα της αναπτυξιακής στρατηγικής της χώρας

Η Ελλάδα χρειάζεται να περάσει από ένα αναπτυξιακό υπόδειγμα που στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην κατανάλωση και στις συγκυριακές χρηματοδοτικές ενισχύσεις, σε ένα περισσότερο παραγωγικό, ανταγωνιστικό και ανθεκτικό μοντέλο ανάπτυξης. Η ελληνική βιομηχανία μπορεί να αποτελέσει τον βασικό μοχλό αυτής της μετάβασης, δημιουργώντας επενδύσεις, εξαγωγές, ποιοτικές θέσεις εργασίας και εγχώρια προστιθέμενη αξία σε ολόκληρη τη χώρα.

Σήμερα, όμως, η παραγωγική βάση της χώρας βρίσκεται αντιμέτωπη με ένα κρίσιμο σταυροδρόμι: την ολοκλήρωση του Ταμείου Ανάκαμψης, το υψηλό ενεργειακό και χρηματοδοτικό κόστος, τις ελλείψεις ανθρώπινου δυναμικού, την ταχεία τεχνολογική μετάβαση, τις ανεπαρκείς υποδομές και ένα κανονιστικό περιβάλλον που εξακολουθεί να επιβαρύνει τις επενδύσεις.

Η κεντρική πρόταση του ΣΒΕ

Η διαμόρφωση ενός Εθνικού Συμφώνου για τη Βιομηχανία και μιας συνεκτικής Εθνικής Βιομηχανικής Στρατηγικής δεκαετούς ορίζοντα, με συγκεκριμένους στόχους, μετρήσιμα αποτελέσματα, ισχυρή περιφερειακή διάσταση και ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων.

Οι επτά αποφάσεις που ζητά ο ΣΒΕ

1. Εθνική Βιομηχανική Στρατηγική δεκαετούς διάρκειας, με εθνικούς και περιφερειακούς δείκτες επίδοσης.
2. Άμεσο σχέδιο χρηματοδοτικής μετάβασης μετά το Ταμείο Ανάκαμψης, με ουσιαστική πρόσβαση των παραγωγικών ΜΜΕ και της περιφέρειας στους νέους πόρους.
3. Ανταγωνιστικό ενεργειακό κόστος και στήριξη της απανθρακοποίησης χωρίς απώλεια παραγωγής, επενδύσεων και θέσεων εργασίας.
4. Εθνική Στρατηγική Δεξιοτήτων συνδεδεμένη με τις πραγματικές ανάγκες της βιομηχανίας και κάθε περιφέρειας.
5. Εθνικό πρόγραμμα τεχνητής νοημοσύνης, καινοτομίας και παραγωγικού μετασχηματισμού, με πρακτικά εργαλεία για τις μεταποιητικές ΜΜΕ.
6. Επιτάχυνση των κρίσιμων υποδομών και των θεσμικών μεταρρυθμίσεων που επηρεάζουν τις παραγωγικές επενδύσεις.
7. Μόνιμο θεσμικό πλαίσιο διαλόγου Κυβέρνησης και κοινωνικών εταίρων για την εφαρμογή και την ετήσια αξιολόγηση της στρατηγικής.

Η ενίσχυση της βιομηχανίας δεν αποτελεί κλαδικό αίτημα. Αποτελεί προϋπόθεση για περισσότερη παραγωγή, ισχυρότερες εξαγωγές, καλύτερες θέσεις εργασίας και ουσιαστική περιφερειακή ανάπτυξη.

Αναλυτικό Σημείωμα

Η βιομηχανία ως εθνική αναπτυξιακή προτεραιότητα

Η ελληνική βιομηχανία αποτελεί σταθερό πυλώνα της εθνικής οικονομίας, της απασχόλησης, των εξαγωγών, της κοινωνικής συνοχής και της περιφερειακής ανάπτυξης. Παρά τις διαδοχικές κρίσεις και τις πιέσεις των τελευταίων ετών, έχει διατηρήσει την παραγωγική της βάση και εξακολουθεί να δημιουργεί αξία, ποιοτικές θέσεις εργασίας και αναπτυξιακές ευκαιρίες σε ολόκληρη τη χώρα. Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της δεν αποτελεί επιμέρους κλαδικό αίτημα, αλλά ζήτημα εθνικής στρατηγικής σημασίας.

Η ελληνική και η ευρωπαϊκή οικονομία εισέρχονται σε μία νέα περίοδο. Η ολοκλήρωση του Ταμείου Ανάκαμψης, ο σχεδιασμός της επόμενης ευρωπαϊκής προγραμματικής περιόδου, η πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, οι δημογραφικές πιέσεις, οι ελλείψεις ανθρώπινου δυναμικού και η ταχεία ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης μεταβάλλουν ριζικά το περιβάλλον μέσα στο οποίο λειτουργούν οι παραγωγικές επιχειρήσεις.

Η διεθνής συζήτηση για την ανταγωνιστικότητα αναδεικνύει με συνέπεια ορισμένες κοινές προκλήσεις: το χάσμα παραγωγικότητας και καινοτομίας, το υψηλό κόστος ενέργειας και κεφαλαίου, τις ελλείψεις δεξιοτήτων, την ανάγκη ταχύτερης τεχνολογικής προσαρμογής και τα διοικητικά βάρη. Η εικόνα αυτή επιβεβαιώνεται και από την Παγκόσμια Επετηρίδα Ανταγωνιστικότητας του IMD 2026, την οποία δημοσιεύει ο ΣΒΕ ως εθνικός εκπρόσωπος του IMD στην Ελλάδα: η χώρα παραμένει επί σειρά ετών στο ίδιο περίπου εύρος θέσεων. Το ζητούμενο, συνεπώς, δεν είναι η σταθερότητα, αλλά ο ρυθμός με τον οποίο η Ελλάδα θα αναβαθμίσει το παραγωγικό και θεσμικό της υπόβαθρο.

Η νέα αναπτυξιακή στρατηγική της χώρας οφείλει να ενισχύει συστηματικά την παραγωγή, την τεχνολογική ικανότητα, τις εξαγωγές και την εγχώρια προστιθέμενη αξία. Στο πλαίσιο αυτό, ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Ελλάδος προτείνει μία συνεκτική Εθνική Βιομηχανική Στρατηγική δεκαετούς ορίζοντα, με μετρήσιμους στόχους, ισχυρή περιφερειακή διάσταση και ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό, στην εφαρμογή και στην αξιολόγησή της.

Η στρατηγική αυτή πρέπει να συνδέει σε ενιαίο πλαίσιο τη χρηματοδότηση, την ενέργεια, τις δεξιότητες, την καινοτομία, τις υποδομές και το ρυθμιστικό περιβάλλον, με συγκεκριμένους εθνικούς και περιφερειακούς δείκτες αποτελέσματος.

1. Διασφάλιση της επενδυτικής συνέχειας και ανταγωνιστική χρηματοδότηση της βιομηχανίας

Η ολοκλήρωση του Ταμείου Ανάκαμψης καθιστά αναγκαίο τον έγκαιρο σχεδιασμό της επόμενης ημέρας. Το κρίσιμο ζήτημα δεν είναι μόνο το συνολικό ύψος των διαθέσιμων πόρων, αλλά η διασφάλιση συνεχούς και πραγματικής πρόσβασης των παραγωγικών επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση που ανταποκρίνεται στον μακρό χρόνο υλοποίησης και απόσβεσης των βιομηχανικών επενδύσεων.

Ιδιαίτερη μέριμνα απαιτείται για τις μικρές και μεσαίες μεταποιητικές επιχειρήσεις και ειδικά για όσες δραστηριοποιούνται στην περιφέρεια. Οι επιχειρήσεις αυτές αποτελούν κρίσιμο τμήμα της παραγωγικής και εξαγωγικής βάσης της χώρας, αλλά αντιμετωπίζουν υψηλότερο κόστος κεφαλαίου, αυξημένες απαιτήσεις εξασφαλίσεων, περιορισμένη πρόσβαση σε εξειδικευμένη τεχνική υποστήριξη και δυσκολία προετοιμασίας ώριμων επενδυτικών σχεδίων.

Η μετάβαση από εργαλεία εθνικής κατανομής πόρων σε περισσότερο ανταγωνιστικά ευρωπαϊκά σχήματα δημιουργεί και ένα δομικό έλλειμμα ετοιμότητας. Ο κίνδυνος δεν είναι μόνο να υπάρξει χρονική ασυνέχεια στη χρηματοδότηση, αλλά και να μην μπορέσουν οι ελληνικές ΜΜΕ να διεκδικήσουν ισότιμα τους διαθέσιμους πόρους σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Για τον λόγο αυτό, η χρηματοδοτική στρατηγική πρέπει να συνδυάζει ρευστότητα, τεχνική βοήθεια, ωρίμανση έργων και ανταγωνιστικούς όρους χρηματοδότησης.

- Εθνικό σχέδιο χρηματοδοτικής μετάβασης μετά το Ταμείο Ανάκαμψης, με συνέχεια των παραγωγικών επενδύσεων και σαφή στόχευση στη βιομηχανία.
- Διακριτή πρόβλεψη για τη μεταποίηση, τις παραγωγικές ΜΜΕ και τις επιχειρήσεις της περιφέρειας στη νέα ευρωπαϊκή προγραμματική περίοδο και στα νέα ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά εργαλεία.
- Συνδυασμός επιχορηγήσεων, μακροπρόθεσμων δανείων, εγγυήσεων, μηχανισμών επιμερισμού κινδύνου και συμμετοχικών κεφαλαίων, με όρους ανταγωνιστικούς σε ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Μόνιμος μηχανισμός ενημέρωσης, τεχνικής βοήθειας και ωρίμανσης επενδυτικών σχεδίων, με ιδιαίτερη στόχευση στις ΜΜΕ της περιφέρειας.
- Απλοποίηση και επιτάχυνση του Αναπτυξιακού Νόμου, με σταθερούς κύκλους, σαφή χρονοδιαγράμματα και έγκαιρη καταβολή των ενισχύσεων.

2. Ανταγωνιστικό ενεργειακό κόστος και πράσινη μετάβαση με ισχυρή παραγωγική βάση

Το υψηλό ενεργειακό κόστος παραμένει η αμεσότερη απειλή για την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής βιομηχανίας. Το πρόβλημα καθίσταται εντονότερο όταν επιχειρήσεις άλλων κρατών-μελών διαθέτουν χαμηλότερες τιμές ενέργειας ή ισχυρότερους εθνικούς μηχανισμούς στήριξης.

Η πράσινη μετάβαση αποτελεί αναγκαία επιλογή. Για να είναι όμως οικονομικά και κοινωνικά βιώσιμη, πρέπει να υλοποιηθεί χωρίς απώλεια παραγωγικής δυναμικότητας, θέσεων εργασίας ή μεταφορά παραγωγής και εκπομπών σε τρίτες χώρες. Η ενεργειακή και περιβαλλοντική πολιτική οφείλει να συνδυάζει τους κλιματικούς στόχους με την ασφάλεια εφοδιασμού, την τεχνολογική ουδετερότητα και το ανταγωνιστικό κόστος.

- Πλήρης αξιοποίηση των ευρωπαϊκών δυνατοτήτων κρατικών ενισχύσεων για τη μείωση του ενεργειακού κόστους και την απανθρακοποίηση της βιομηχανίας.
- Έγκαιρη και ουσιαστική εφαρμογή της αντιστάθμισης του έμμεσου κόστους εκπομπών για το σύνολο των επιλέξιμων κλάδων.
- Μακροχρόνιο πλαίσιο ανταγωνιστικών συμβάσεων ηλεκτρικής ενέργειας και άμεση αντιμετώπιση των δυσλειτουργιών της εγχώριας αγοράς ενέργειας.
- Επιτάχυνση επενδύσεων σε δίκτυα, αποθήκευση, διασυνδέσεις και συνδέσεις βιομηχανικών επενδύσεων με τα ενεργειακά δίκτυα.
- Χρηματοδότηση επενδύσεων ενεργειακής αποδοτικότητας, εξηλεκτρισμού, κυκλικής οικονομίας και μείωσης του ανθρακικού αποτυπώματος, με αξιολόγηση του σωρευτικού κόστους συμμόρφωσης.

3. Ανθρώπινο δυναμικό για τη βιομηχανία του μέλλοντος

Η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού αποτελεί πλέον άμεσο περιορισμό της παραγωγικής ικανότητας, της υλοποίησης επενδύσεων και της περιφερειακής ανάπτυξης. Το πρόβλημα δεν αφορά μόνο τον αριθμό των διαθέσιμων εργαζομένων, αλλά και την αναντιστοιχία μεταξύ των δεξιοτήτων που διαθέτει το ανθρώπινο δυναμικό και εκείνων που χρειάζεται η σύγχρονη βιομηχανία.

Η δημογραφική συρρίκνωση, η γήρανση του πληθυσμού και η ταχεία μεταβολή των επαγγελματιών λόγω αυτοματισμού και τεχνητής νοημοσύνης απαιτούν μία ολοκληρωμένη πολιτική που θα συνδέει εκπαίδευση, απασχόληση, μετανάστευση, στέγαση και περιφερειακή ανάπτυξη.

- Εθνική Στρατηγική Δεξιοτήτων, πλήρως συνδεδεμένη με τη βιομηχανική στρατηγική και με μόνιμο μηχανισμό πρόβλεψης αναγκών ανά κλάδο και περιφέρεια.
- Αναβάθμιση της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, της μαθητείας και της πρακτικής άσκησης, με θεσμική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και των επιχειρήσεων.
- Χρηματοδότηση προγραμμάτων αναβάθμισης και επανακατάρτισης που υλοποιούνται μέσα στις επιχειρήσεις ή μέσω των θεσμικών τους φορέων.
- Στοχευμένη νόμιμη προσέλκυση εργαζομένων από τρίτες χώρες, ενεργοποίηση διαθέσιμου εργατικού δυναμικού και αύξηση της συμμετοχής γυναικών και μεγαλύτερων ηλικιακών ομάδων.
- Κίνητρα προσέλκυσης και παραμονής εργαζομένων στην περιφέρεια, με παρεμβάσεις στη στέγαση, στις μεταφορές, στη φροντίδα παιδιών και στις κοινωνικές υποδομές.

4. Τεχνητή νοημοσύνη, καινοτομία και παραγωγικός μετασχηματισμός

Η τεχνητή νοημοσύνη αποτελεί ταυτόχρονα σημαντική ευκαιρία αύξησης της παραγωγικότητας και κίνδυνο διεύρυνσης του χάσματος μεταξύ μεγάλων και μικρών επιχειρήσεων, καθώς και μεταξύ αστικών κέντρων και περιφέρειας.

Για τις ελληνικές ΜΜΕ, το κρίσιμο ζήτημα δεν είναι η ανάπτυξη πρωτογενών μοντέλων τεχνητής νοημοσύνης, αλλά η γρήγορη, ασφαλής και οικονομικά βιώσιμη ενσωμάτωση διαθέσιμων εφαρμογών στην παραγωγή, στον ποιοτικό έλεγχο, στην ενεργειακή διαχείριση, στην προληπτική συντήρηση, στην εφοδιαστική αλυσίδα και στην ανάπτυξη προϊόντων.

Η καινοτομία πρέπει να αντιμετωπίζεται όχι μόνο ως παραγωγή νέας γνώσης, αλλά και ως μεταφορά τεχνολογίας, εφαρμογή της έρευνας στην παραγωγή και εμπορική αξιοποίηση νέων λύσεων.

- Εθνικό πρόγραμμα υιοθέτησης της τεχνητής νοημοσύνης στη μεταποίηση, με ειδική στόχευση στις ΜΜΕ και στην περιφέρεια.
- Χρηματοδότηση διαγνωστικών, πιλοτικών εφαρμογών και πραγματικών παραγωγικών λύσεων, όχι μόνο γενικού εξοπλισμού ή λογισμικού.
- Κόμβοι δοκιμής και επίδειξης τεχνολογιών, πρόσβαση σε υπολογιστική ισχύ, δεδομένα, ασφαλείς υποδομές και εξειδικευμένη συμβουλευτική.

- Συστηματική συνεργασία βιομηχανίας, πανεπιστημίων και ερευνητικών κέντρων, με έμφαση στη μεταφορά τεχνολογίας και στην εμπορική αξιοποίηση της έρευνας.
- Πρακτική κανονιστική καθοδήγηση για τις ΜΜΕ, ενίσχυση της κυβερνοασφάλειας και σύνδεση των κινήτρων με μετρήσιμα αποτελέσματα παραγωγικότητας.

5. Υποδομές, συνδεσιμότητα και περιφερειακή ανάπτυξη

Η περιφερειακή ανάπτυξη δεν μπορεί να επιτευχθεί μόνο με οριζόντια οικονομικά κίνητρα. Προϋποθέτει σύγχρονες μεταφορικές, ενεργειακές, ψηφιακές και βιομηχανικές υποδομές, καθώς και υπηρεσίες που καθιστούν την περιφέρεια ελκυστική επιλογή για επενδύσεις, εργασία και κατοικία.

Η ανάπτυξη της ελληνικής βιομηχανίας πρέπει να συνδεθεί με την αναβάθμιση της Βόρειας Ελλάδας και της χώρας σε κόμβο παραγωγής, εμπορίου, ενέργειας και μεταφορών για τη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

- Επιτάχυνση σιδηροδρομικών, οδικών και λιμενικών έργων που εξυπηρετούν τη βιομηχανία και τις εξαγωγές.
- Βελτίωση της σύνδεσης βιομηχανικών περιοχών με λιμένες, σιδηροδρομικά δίκτυα, οδικούς άξονες και ενεργειακές υποδομές.
- Αναβάθμιση οργανωμένων υποδοχέων και βιομηχανικών περιοχών, με διαφάνεια στο κόστος και υψηλό επίπεδο υπηρεσιών.
- Ειδικά κίνητρα για παραγωγικές επενδύσεις σε παραμεθόριες, νησιωτικές και λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές.
- Σύνδεση της περιφερειακής χρηματοδότησης με παραγωγικούς στόχους και καθιέρωση ετήσιων δεικτών περιφερειακής βιομηχανικής επίδοσης.

6. Σταθερό κανονιστικό περιβάλλον και αποτελεσματικό κράτος

Η ανταγωνιστικότητα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα των θεσμών, την ταχύτητα της δημόσιας διοίκησης, την προβλεψιμότητα της νομοθεσίας και την αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης. Η πολυνομία, οι συχνές αλλαγές, οι επικαλύψεις αρμοδιοτήτων και οι μακρές διαδικασίες αδειοδότησης αυξάνουν το κόστος και αποθαρρύνουν τις επενδύσεις.

- Σταθερό και προβλέψιμο φορολογικό και κανονιστικό πλαίσιο, με αποφυγή πρόσθετων εθνικών επιβαρύνσεων πέραν των ευρωπαϊκών απαιτήσεων.
- Απλοποίηση αδειοδοτήσεων και ελεγκτικών διαδικασιών, με ψηφιακή παρακολούθηση και δεσμευτικές προθεσμίες.
- Επίσπευση της απονομής δικαιοσύνης και ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού με ασφάλεια χρήσεων γης για τις παραγωγικές δραστηριότητες.
- Υποχρεωτική εκτίμηση των επιπτώσεων κάθε νέας ρύθμισης στην ανταγωνιστικότητα, στις ΜΜΕ και στην περιφερειακή παραγωγή.
- Μόνιμος θεσμικός διάλογος με τους κοινωνικούς εταίρους και ετήσια δημόσια αξιολόγηση της εφαρμογής της Εθνικής Βιομηχανικής Στρατηγικής.

Από τη στρατηγική στην εφαρμογή

Η ενίσχυση της ελληνικής βιομηχανίας δεν απαιτεί αποσπασματικές παρεμβάσεις, αλλά ένα συνεκτικό πλαίσιο πολιτικής που θα συνδέει τη χρηματοδότηση, την ενέργεια, τις δεξιότητες, την τεχνολογία, τις υποδομές και το κανονιστικό περιβάλλον με έναν κοινό και μετρήσιμο στόχο: την αύξηση της παραγωγικότητας, της εγχώριας προστιθέμενης αξίας και της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της χώρας.

Ο Σύνδεσμος Βιομηχανιών Ελλάδος προτείνει, για τον σκοπό αυτό, τη διαμόρφωση ενός Εθνικού Συμφώνου για τη Βιομηχανία, ενταγμένου στη συνολική αναπτυξιακή στρατηγική της χώρας και στηριγμένου σε τρεις βασικές αρχές: μακροχρόνια συνέχεια και συνέπεια των πολιτικών, σαφείς δεσμεύσεις και μετρήσιμα αποτελέσματα, καθώς και ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στον σχεδιασμό, στην εφαρμογή και στην αξιολόγηση.

Η επόμενη περίοδος, μετά την ολοκλήρωση του Ταμείου Ανάκαμψης και ενόψει της νέας ευρωπαϊκής προγραμματικής περιόδου, αποτελεί κρίσιμο παράθυρο ευκαιρίας. Οι αποφάσεις που θα ληφθούν σήμερα θα καθορίσουν εάν η Ελλάδα θα διατηρήσει και θα διευρύνει την παραγωγική της βάση ή εάν θα παραμείνει εκτεθειμένη σε χαμηλή παραγωγικότητα, επενδυτικές ανισότητες και περιφερειακές αποκλίσεις.

Η βιομηχανία μπορεί να αποτελέσει τον πυρήνα ενός περισσότερο παραγωγικού, ανθεκτικού, εξωστρεφούς και ισόρροπου αναπτυξιακού υποδείγματος. Προϋπόθεση είναι η μετάβαση από τις επιμέρους πολιτικές σε μία ενιαία εθνική στρατηγική, με σταθερή πολιτική δέσμευση, αποτελεσματικό συντονισμό και διαρκή αξιολόγηση.

Ο ΣΒΕ, ως εθνικός κοινωνικός εταίρος και θεσμικός εκπρόσωπος της ελληνικής βιομηχανίας, είναι έτοιμος να συμβάλει ουσιαστικά σε αυτή την κοινή εθνική προσπάθεια.